

Nik, nik, nik Botanik

Vækster. Nye udstillinger om natur, planter og blomster bevæger sig fra det ekstremt tørre til det enormt bevægende. Men hvorfor er der pludselig (igen) blomster i kunsten?

Yokiko Iwantani: *Crepidiodes*.

AF MARIA KJÆR THEMSEN

Der er blomster overalt for tiden. Ikke kun i haverne og i den vilde natur. Også moden er plante- og blomsterpræget, ligesom kunsten er det. Hvor planterne længe har huseret i den unge samtidskunst og på de kunstnerdrevne steder, er de nu nået helt til de store museer, hvor både Arken og AROs har udstillinger, der handler om naturen og haven. Ligesom den

danske pavillon i Venedig huser en frodig fugtig have, som dette års bidrag til biennalen. Nu er yderligere tre udstillinger om naturen åbnet.

Denne tilbagevenden til det grønne, botanikken, haver og natur, har været i gang i en årrække, og handler ikke kun om en romantisk længsel efter noget oprindeligt. Under den fornyede interesse gemmer der sig også en dyb kritik af den tilgang til naturen, som mennesket i moderniteten har taget for givet; at naturen er til for menneskets skyld, at vi som art er højest placeret i det store

naturhierarki, og derfor har ret til at tæmme, ændre, ødelægge som vi finder bedst. Denne »naturlov« har efterhånden været kritiseret længe, også i kunsten, hvor begrebet det antropocæne har vundet indpas. Det handler om menneskets indflydelse på naturen, der er blevet så dramatisk, at vi som art har defineret en ny økologisk periode. Det er for eksempel det forhold, der længe har interesseret kunstneren Tue Greenfort, som lige nu er aktuell flere steder (bl.a. NATUR/RETUR på Arken, og AROs 'The Garden'), og netop har åbnet en stor solo-udstilling på Den Frie, der

har fået den sjove titel Tue Greenfort spiser Den Frie.

Greenforts smukke mundblæste version af en orange vandgølle åbner udstillingen: den ser så lækker ud dér på podiet, men i virkeligheden er den en stor trussel for havets andre havdyr, og er lige nu et stort problem i Norge. Det er kombinationen af akutte økologiske kriser og problemer, og en mere symbolsk fortættet æstetik, Greenfort excellerer i. Herfra leder udstillingen ind i en slags ødelandskab, af grus, jord og planter, hvor en sammenkrøllet dase, et stort dæk,

og nogle gamle ledninger vidner om spor efter mennesker. Et ruderat (som værket hedder) er en slags ikke-sted, der her fungerer som passage ned til en kæmpe stor våd spånpladeskulptur, der er halvvejs i opløsning. I nogle dage fungerede skulpturen (der mimer Den Fries ortogonale arkitektur) som et springvand, hvor krystalliseret kunstgødning (der bruges af landbruget) løb ned ad pladerne, der efterhånden danner hvide krystallegemer på spånpladerne. Igen forener han en æstetisk form – her et spånpladespringvand (der lidt ironisk mimer vores forkærlighed for tæmmet natur) kombineret med en kritik af landbrugets gødningsmetoder, der forurener vores grundvand.

Det mest spektakulære værk er en stort anlagt rapsmark, der fylder et helt rum. En dag vil den stå gul og flot som en rapsmark i maj. Det må man tænke sig til, for endnu er det kun små spæde skud. Også her kommenterer Greenfort landbrugets såkaldte monokultur, der helt udraderer og ødelægger naturens diversitet. Alle rummene har et monotont, lidt dystert, elektronisk lydspor skabt af Dj HVAD. Det skal samle alle de mange forskellige processer og værker som ét forløb, det fungerer bare ikke helt, for der svæver en uforløst stemning over hele udstillingen. Det skyldes selvfølgelig til dels, at noget hele tiden er undervejs til at blive noget andet. Ulempen er, at udstillingen opleves lidt halvfærdig.

UDSTILLINGEN *Slow Violence* på Charlottenborg handler, i lighed med Greenforts udstilling, om naturens langsomme død. Årsag: kapitalens interesser. Den er anderledes alvorlig – og tung i mælet – og er da også skabt som led i en praksisbaseret Ph.d. Tesen er, at det der nu kaldes »det antropocæne«,

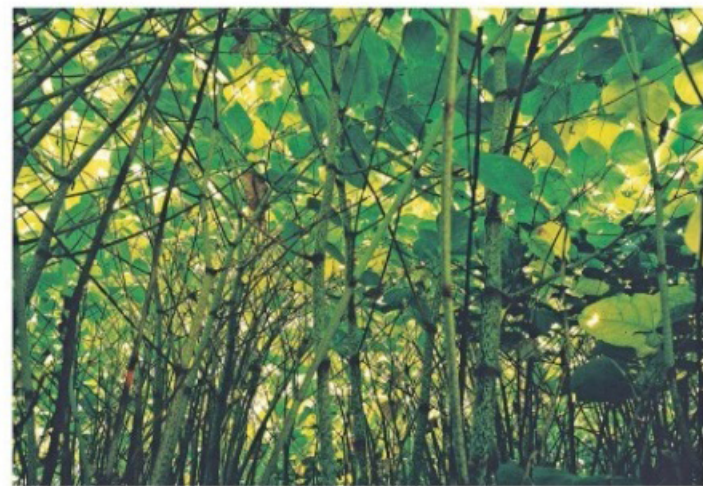
som efter de fleste forskeres mening sætter ind ved modernitetens start, og ved atombombesprængningerne efter Anden Verdenskrig, allerede begyndte omkring 1500-tallet. Det er starten på kapitalismen og dens effekt, det her handler om: udnyttelse af oprindelige folk, kolonialisering, slaveri, miljøødelæggelse, og i det hele taget menneskets (særligt den hvide, vestlige version) grundlæggende følelse af overlegenhed. Heraf titlen om den langsomme vold.

De relativt få værker på udstillingen understøtter alle denne læsning. Den svenske kunstner Runo Lagomarsinos bord, Mundo Novo, indleder udstillingen med alle mulige genstande, der bærer kolonihistorien i sig: pengesedler, mønter og noget sukker i en pose, lyspærer og andre artefakter, der bl.a. henviser til den danske handel med sukker fra Jomfruøerne. I næste rum vises Pia Arkes ældre og fine projekt om den danske kolonialisering af Grønland, samt Harun Farockis film om den spanske kolonimagts overtagelse af sølvminer i Andesbjergene. Gode og vigtige værker, der alligevel i sammenstillingen ender med at legitimere en let belærende tone om den onde kapitalisme. Selvom udstillingen ikke er stor, føles den både tung og tør: plancher med lange tekster på A-4 papir udgør halvdelen af udstillingen. Den ellers fine, lille lommebog, der ledsager udstillingen, er skrevet på akademisk engelsk. På den måde tages værkerne som gidsel i et projekt, der dybest set handler om at legitimere en teoretisk undersøgelse.

PLANTER i bevægelse på Rønnebæksholm formår at undgå alle de fejlgruber, selvom den (også) baserer sig på et Ph.d.-projekt. Med i alt syv kunstnere, hvoraf de fleste er helt ukendte i dansk sammenhæng, kunne det

Janet Laurence: *Waiting*.

Koichi Watanabe: *Swansea*.

sagtens være endt lige så rygvendt som på Charlottenborg. Men *Planter i bevægelse* formår at gøre noget ganske andet med emnet – den inviterer ind og åbner op, så man ender med at blive berørt (og ikke bare belært). Planter et gennemgående træk i udstillingen, der forener og forbinder alle de syv forskellige projekter.

For eksempel har japanske Koichi Watanabe i en årrække interesseret sig for den japanske pileurt, som efter at en hollandsk læge engang tog den med til Europa, nu har spredt sig over hele den vestlige verden som en aggressiv og invasiv art. Inden udstillingen åbnede annoncerede kunstneren efter billeder af japansk pileurt i lokalaviserne omkring Næstved, og flere af billederne fra folks haver er med på udstillingen.

Australske Janet Laurences' installation ligner en superæstetisk version af et videnskabeligt laboratorium. En masse kvadratiske plexiglasmontrer er stillet oven på hinanden og i rækker, med eksempelvis pulveriseret grønt plantestof og glaskobler, petriskåle og andet grej fra videnskaben. Det er helt fortryllende at se på. Synet af de fordoblede vitriner, gør også, at det hele svimler lidt for én, skaber en synsforvængning. Planterne i værket er alle indsamlet omkring Rønnebæksholm, og er her kommet på en slags »hospital«. Værket hedder *Venter – hospital til syge planter*. Koblingen mellem naturen og videnskaben er derfor ikke ukritisk. Budskabet er enkelt; hvis planterne dør, så dør vi også. De er vores livsnæring, og uden dem kan vi ikke trække vejret.

Japanske Yokiko Iwananis små nænsomme interventioner i det bagerste rum, er også betagende; hun har placeret en masse Pind-

svinekarteboller (alene navnet!) i vinduerne, og lavet en lille mærkelig skulptur til vindueshaspen af Pomeranshøgeurt (alt sammen indsamlet på stedet). Så kan man ikke kigge ud på den traditionelle, vestligt anlagte parkhave med græsplæne og bøgetræer uden at disse særlige vækster, som vi normalt anser for ukrudt, også kommer ind i synsfeltet. Iwatani har også skabt små planteskulpturer af Bakketidslær og Burresnerer, alene navnene skaber poesi i hovedet. Samtidig udviser hun en nænsom omsorg for alle disse vilde planter, viser os rigdommen i udbuddet lige uden for vinduet og åbner vores blik for skønheden i det vilde, med sine små interventioner og forgængelige naturskulpturer.

I det hele taget er udstillingen præget af en fintfølelse af akkuratise – en sanselig, sensitiv sarthed, der nok kendetegner en japansk æstetik i særdeleshed, men som også gælder for de øvrige bidrag. Det sætter sig i kroppen, det siter i øjet, og hovedet bliver vakt, så man også åbner sig for de filosofiske og forskningsmæssigt dybere lag, der ligger til grund for udstillingen.

Tue Greenfort spiser Den Frie. Den Frie Udstillingsbygning. Indtil 13. august 2017

Slow Violence. Kunsthal Charlottenborg. Indtil 13. august 2017

Planter i bevægelse. Rønnebæksholm, Næstved. Indtil 24. september 2017. Udstillingen ledsages af både dansk og engelsk illustreret katalog, med gode tekster af Line Marie Thorsen, Natasha Myers m.fl.